

Сучасна українська мова. Стилїстика сучасної української мови

Робоча програма навчальної дисциплїни (Силабус)

Реквізити навчальної дисциплїни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Фїлологія</i>
Освітня програма	Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англїйська; Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Статус дисциплїни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рїк підготовки, семестр	<i>3 курс, осїнний семестр</i>
Обсяг дисциплїни	<i>2 кредитїв (60 годин): 36 годин – аудиторна робота, 24 години – СРС</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залїк</i>
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачїв	кандидат фїлологічних наук, доцент кафедри української мови, літератури та культури Нечипоренко Алла Федорївна https://kumlk.kpi.ua/node/242
Розмїщення курсу	https://classroom.google.com/u/0/c/MjY1NDAyNjU0Nzkx?hl=ru

Програма навчальної дисциплїни

1. Опис навчальної дисциплїни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Вивчення стилїстики сучасної української мови є складником у системї формування комунікативної компетенції державною мовою здобувачїв освіти, а відтак складником професїйної компетентності майбутнього лїнгвіста – перекладача. Зміст дисциплїни передбачає вивчення стилїстичних явищ сучасної української мови на рівні лексики, словотвору, морфологїї та синтаксису.

Метою вивчення дисциплїни є здатність здобувачїв освіти визначати мовленнєву системність стилїв сучасної української мови, що утворюється в процесї мовленнєвої діяльності з мовного матеріалу під дією позамовних чинникїв; видїляти й пояснювати стилїстичні ознаки мовних одиниць у текстах усїх стилїв сучасної української літературної мови.

Предмет кредитного модуля - виражальні функції мовних одиниць у процесї мовлення залежно від мети, призначення, умов і сфери спілкування.

Дисциплїна «Сучасна українська мова. Стилїстика сучасної української мови» викладається у першому семестрї третього року навчання і складається з одного кредитного модуля.

Після засвоєння навчальної дисципліни здобувачі освіти мають продемонструвати такі програмні результати навчання:

1. Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства. (імплементувати досвід формування культури академічної доброчесності та запобігання проявам академічної нечесності; висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; оволодіти основними поняттями та фундаментальними цінностями академічної доброчесності, розуміти її вплив на академічну культуру та якість освіти).

2. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно та письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації (використовувати стилістичні засоби для ефективного усного та писемного мовлення).

3. Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами. (оцінювати стилістичні ефекти в тексті та виявляти стилістичні засоби, за допомогою яких вони досягаються).

4. Аналізувати мовний та літературний матеріал, розуміти й інтерпретувати із урахуванням тенденцій наукових розвідок екстралінгвістичний та інтертекстовий зв'язок творів класичної літератури й сучасного дискурсу (художнього та фахового) (аналізувати стилістичні та стильові особливості мовних засобів).

5. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування для розв'язання фахових комунікативних завдань у різних сферах професійної діяльності (виконувати стилістичний аналіз тексту різностильової приналежності).

6. Вести ділову комунікацію усно і письмово, редагувати, реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами (диференціювати стилістичні помилки та виправляти їх).

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Кредитний модуль «Сучасна українська мова. Стилістика сучасної української мови» має міждисциплінарний характер. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця кредитний модуль «Сучасна українська мова. Стилістика сучасної української мови» ґрунтується та взаємопов'язаний зі знаннями та уміннями, якими студенти оволодівають у процесі засвоєння таких навчальних дисциплін, «Вступ до романо-германського мовознавства», «Друга іноземна мова (практичний курс)», «Іноземна мова (основна, практичний курс)» та іншими гуманітарними науками забезпечує вищу філологічну освіту, передбачає глибоке і всебічне вивчення системи і структури національної мови, аналіз і відносний опис лінгвістичних одиниць усіх рівнів, формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього перекладача.

Знання, уміння та досвід, здобуті у процесі навчання цього кредитного модуля, забезпечують подальше оволодіння такими навчальними дисциплінами, як «Переклад і редагування фахових текстів» та «Прикладні лінгвістичні дослідження».

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Стилістика як розділ українського мовознавства та самостійна лінгвістична наука

Тема 1. Стилістика у системі лінгвістичних дисциплін. Поняття і категорії стилістики.

Структура стилістики

Тема 2. Стилістична норма. Стилістичне значення. Стилістичні помилки

Тема 3. Характеристика функціональних стилів української мови

Розділ 2. Стилістичні ресурси української мови. Лексична стилістика

Тема 1. Стилістичні ресурси української мови. Стилістичні прийоми. Фоностилістика

Тема 2. Стилістична диференціація лексичного складу української мови

Тема 3. Функціонально-стильова диференціація фразеологічних засобів

Розділ 3. Стилістична граматики сучасної української мови

Тема 1. Стилiстичнi можливостi граматичних форм повнозначних/службових частин мови

Тема 2. Стилiстичний синтаксис

4. Навчальнi матерiали та ресурси

Базова:

1. Мацько Л. І. Стилiстика української мови: пiдруч. [для студ. фiлол. спец. вищ. навч. закл.] / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; [ред. Л. І. Мацько] – К.: Вища школа, 2005. – 462 с. – Режим доступу – http://litmisto.org.ua/?page_id=7116

Допомiжна:

1. Дудик П.С. Стилiстика української мови: Навч. посiб./П.С. Дудик. – ВЦ «Академiя», 2005. – 356 с. Режим доступу – <http://194.44.152.155/elib/local/sk679385.pdf>
2. Ермоленко С. Я. Нариси з української словесностi (стилiстика та культура мови) / С. Я. Ермоленко. – К.: Довiра, 1999. – 431 с.
3. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч.посiб./Л.І.Мацько, Л.В.Кравець. – К.: ВЦ «Академiя», 2007. – 360 с. – Режим доступу – http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/3685/kul%27tura_ukrains%27kogo_fahovogo_movlennya.pdf
4. Українська мова. Енциклопедiя / [ред. В. М. Русанiвський]. – К.: «Українська енциклопедiя» iм. М. П. Бажана, 2000. – 750 с. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
5. Українська лiнгвостилiстика ХХ – початку ХХІ ст.: система понять i бiблiографiчнi джерела / [за ред. д-ра фiлол. наук С.Я.Ермоленко.]. – К: Грамота, 2007. – 368 с.

Лiтература знаходиться у бiблiотецi КПi iм. Iгоря Сiкорського, методичному кабiнетi кафедри української мови, лiтератури та культури, в системi «Електронний КАМПУС» та Iнтернетi

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисциплiни (освітнього компонента)

Календарний план

Тиждень	Змiст навчальної роботи	Лекцiя	Практичне заняття	СРС
1	Роздiл 1. Стилiстика як роздiл українського мовознавства та самостiйна лiнгвiстична наука Тема 1. Стилiстика у системi лiнгвiстичних дисциплiн. Поняття i категорiї стилiстики. Структура стилiстики Лекцiя 1. Стилiстика як роздiл українського мовознавства та самостiйна лiнгвiстична наука.	2		1
2	Практичне заняття 1. Українська лiнгвостилiстика: науковi школи, стилiстична лексикографiя.		2	1
3	Тема 2. Стилiстична норма. Стилiстичне значення. Стилiстичнi помилки Лекцiя 2. Поняття стилiстичної норми.	2		1
4	Практичне заняття 2. Стилiстична норма та її реалiзацiя у текстах рiзностильового характеру.		2	1
5	Тема 3. Характеристика функцiональних стилiв української мови Лекцiя 3. Характеристика функцiональних стилiв української мови.	2	2	1
6	Практичне заняття 3. Мовнi i жанровi особливостi функцiональних стилiв української мови.		2	1
7	Лекцiя 4. Характеристика функцiональних стилiв української мови.	2		1
8	Практичне заняття 4. Мовнi i жанровi особливостi		2	1

	наукового та офіційно-ділового стилів.			
9	Розділ 2. Стилiстичнi ресурси української мови. Лексична стилістика Тема 1. Стилiстичнi ресурси української мови. Стилiстичнi прийоми. Фоностилістика Лекція 5. Фоностилістика. Системний характер тропіки.	2		1
10	Практичне заняття 5. Мовно-стилiстичний аналіз художнього тексту.		2	1
11	Тема 2. Стилiстична диференціяція лексичного складу української мови Лекція 6. Стилiстична диференціяція лексичного складу української мови.	2		1
12	Практичне заняття 6. Стилiстично маркована лексика.		2	1
13	Тема 3. Функціонально-стильова диференціяція фразеологічних засобів Лекція 7. Функціонально-стильова диференціяція фразеологічних засобів мови.	2		1
14	Практичне заняття 7. Фразеологічна стилістика. Крилаті вислови та їх місце у складі сучасної лексики.		2	1
15	Розділ 3. Стилiстична граматики сучасної української мови Тема 1. Стилiстичнi можливості граматичних форм повнозначних/службових частин мови Лекція 8. Стилiстичнi можливості словотвору та граматичних форм повнозначних /службових частин мови.	2		1
16	Практичне заняття 8. Труднощі української словозміни та словопоєднання. Використання категорій повнозначних частин мови як стилістичних одиниць.		2	2
17	Тема 2. Стилiстичний синтаксис Лекція 9. Стилiстичний синтаксис.	2		1
18	Практична 9. Підвищення рейтингу, залік		2	6

6. Самостійна робота студента

Кредитний модуль передбачає такі види самостійної роботи: підготовка до лекційних, практичних занять, підготовка до експрес-опитування та підготовка до заліку. Час, відведений на кожен з цих видів самостійної роботи, вказаний у п. 5.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування лекцій, практичних занять, активна робота на них і виконання завдань - необхідні для поглиблення теоретичних знань та розвитку практичних навичок і компетентностей та досягнення програмних результатів навчання загалом. Перед заняттями здобувач вищої освіти ознайомлюється з рекомендованою літературою, наданою викладачем. Усі необхідні навчальні матеріали викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують через повідомлення у групі в Telegram/Viber та Електронному кампусі. Під час

змішаної/дистанційної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM/Meet.

Виконані завдання здобувачі вищої освіти завантажують у свої папки на гуглдіску або здають через Google Classroom, доступ до яких надає викладач протягом першого тижня навчання. Термін виконання домашнього навчального завдання узгоджується з викладачем. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом визначеного терміну з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити виконані завдання за графіком, узгодженим з викладачем, але не пізніше останнього практичного заняття. Перескладання завдань з метою підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів – 10. Для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти займатися науково-дослідницькою роботою, їм призначають заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, кафедральних заходах за тематикою освітнього компонента. Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Критерій		Перший календарний контроль	Другий календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання	Поточний рейтинг	≥ 24 бали	≥ 45 балів

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code> та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Детальніше: http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_semestr_kontrol.pdf.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Опитування за темою заняття	56%	7	8	56
2.	Експрес-опитування 1	24%	24	1	24
3	Експрес-опитування 2	20%	20	1	20
	Всього				100

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за :

- 1) Опитування за темою на 8 на практичних заняттях.
- 2) 2 експрес-опитування (на лекційних заняттях за матеріалом 1 та 2 розділів).

Основні критерії оцінювання роботи студентів

1. Опитування за темою на практичних заняттях:

Ваговий бал – 7, максимальна кількість балів становить $7 \times 8 = 56$ балів

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 6-7 балів; повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу;

«добре»– 5 балів; повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу; наявність незначних мовленнєвих помилок.

«задовільно» – 4 бали; неповна (60%) відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність мовленнєвих помилок;

«незадовільно» – 0 балів. невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.

2. Експрес-опитування 1

Ваговий бал – 24

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 22-24 бали; правильно виконане завдання, творчий підхід до розкриття питання;

«добре»– 18-21 бал; виконане завдання має незначні змістові та мовленнєві помилки;

«задовільно» – 14-17 балів; виконання завдання неповне (60%), недостатні ґрунтовність та послідовність викладу, наявність помилок;

«незадовільно» – 0 балів. невідповідність змісту завдання, відсутність відповіді.

3. Експрес-опитування 2:

Ваговий бал – 20, максимальна кількість балів 20 балів

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 18 - 20 балів; повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

«добре» – 15– 17 балів; достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;

«задовільно» – 12 – 14 балів; неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;

«незадовільно» – 0 балів; відсутність виконаного завдання або невідповідність вимогам на оцінку «задовільно».

Результати оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (е-поштою).

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Зразок залікової контрольної роботи

ЗАЛІКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з кредитного модуля

«Сучасна українська мова. Стилїстика сучасної української мови»

спеціальності: 035 «Філологія»,

освітнього ступеня «Бакалавр»

1. Визначте відмінності між стилістичним та стильовим значенням слова.
2. Укажіть на внутрішньомовні чинники наукового стилю.
3. Поясніть значення крилатих висловів «*Мафусаїл*», «*Соломон*», «*Лазар*» у сучасній українській мові та схарактеризуйте місце і роль біблїзмів у різних стилях мовлення.
4. Зредагуйте різностильові речення, обґрунтуйте свій вибір:

Нам потрібно об'єднати воєдино усі свої палкі зусилля. Звільнити Спасенко О.П. з посади у зв'язку з невиконанням ним своїх прямих і непрямих робочих обов'язків. Мені треба подати до відділу кадрів свою власну автобіографію. Кошти мають бути використані по цільовому призначенню. Для виконання цієї надзвичайно складної задачі треба використати зовсім другий підхід. Більша половина студентів (біля 100 чоловік) поїхала у Вінницьку область на фольклорну практику. На цьому засіданні слід привести коротке резюме висловленого.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцент, канд. філол. наук Алла Нечипоренко

Ухвалено кафедрою української мови, літератури та культури (протокол № 10 від 02.06.2021)

Погоджено Методичною комісією факультету лінгвістики (протокол № __ від _____)